

***Barndomsminnen från somrarna hos
mina kära morföräldrar Alexander och Ida Andersson***

Min morfar Alexander Andersson född den 17 augusti 1875 köpte Pukaberg 1:2 av Carl Andersson och hans hustru Adelina den 22 augusti 1902 och flyttade dit den 30 oktober 1903 tillsammans med sina föräldrar Andreas och Kristina som kom från Lassamåla i Vissefjärda (enligt kyrkobokföringen). Lagfartsbeviset är daterat 16 februari 1904. Alexander gjorde exercisen till häst (husar) i Kulltorp.

I fastigheten 1:2 ingick "hagen" och Kärret 1:17 samt 1:16 (Peter Nilssons) som Alexander köpte den 10 november 1945 av fattigvården, som togs ut för vården av Peter Nilsson på Solgården i Påryd.

Pukaberg 1:2. ca 1913. Stående fr. v. Valdemar och Alexander. Sittande fr. v. Ida med Elsa i knät, Selma, farfar Andreas med Klara i knät, Ture och farmor Kristina.

Alexanders föräldrar var torparen Andreas Svensson född den 24 augusti 1835 i Björnasjö, Oskars socken och Kristina Svensdotter född den 18 februari 1838 i Björnabygden, Målatorps Rote. De vigdes i Vissefjärda den 24 juni 1859.

Det har berättats för mig att det var fattigt och hårt slit för att kunna försörja familjen som växte med åren. Den lilla stugan inhyste även farfar och farmor i många år. Barnen kom: Valdemar 1903, Ture 1905, Selma 1907, Klara 1909 (min mamma), Elsa 1912, Berta 1915, Lennart 1917, och Gunnar 1921.

Fotot taget framför Frans Nilssons hus omkring 1922.

Min mamma Klara som föddes 1909 berättade att hon 1921 som 12-åring kom som barnpiga till Signe och Konrad Andersson i Björnasjö. Hon gick i skolan i Karstorp samtidigt.

På fotot finns bland andra: Petter och Kristina Nilsson (längst ut till vänster), sittande på bänken Axel och Jenny Blixt-Pettersson med dottern Ines i knät. Intill står Konrad i vit skjorta med Lennart "Lurre" på armen och Signe därintill. Framför dem vid krysset min mamma Klara 13 år gammal. Längst ut till höger står Alexander med sonen Gunnar och vid sin sida står hustrun Ida (osäkra uppgifter). På trappan längst till höger eventuellt P.A. Carlsson i mörk kostym.

Klara konfirmerades av Carl Areskog i Oskars kyrka 1923.

Klara sitter i främre raden längst till höger.

Flicka nr2 från höger i andra raden är Elsa från Lillaverke.

Hemmet i Pukaberg: Stående fr. v. Lennart, Ture, Klara, Elsa, Berta, Gunnar

Sittande föräldrarna Ida och Alexander Andersson

Fotot taget omkring 1929-1930

Alexander och Idas barn kom ut och fick platser på olika håll. Min mamma kom 1934 till Östragården i Runtorp som hembiträde hos Viktor Andersson. Sedan fick hon plats på Holmen hos M. Franzén. Hon träffade min blivande pappa som då stod i C. O. Gustafssons affär där hon handlade och tyckte uppstod som det hette. Därför finns jag till – föddes i september 1937. Mamma var då hemma hos sina föräldrar Ida och Alexander i Pukaberg. Så jag är uppfödd hos mormor och morfar tills jag var i 2-årsåldern. Kanske just därför jag har så starka band till detta torp i skogen. Under hela min barn- och ungdom var det samlingsplatsen där släkten träffades på somrarna och på högtidsdagar. Mamma och jag cyklade då dit från Runtorp cirka 2 mil.

På torpet försökte de bli så självförsörjande som möjligt genom att ha häst, kor, gris och höns och genom att odla säd och potatis. Rågen odlades uppe på åsen och havre och potatis nere på mossarna. Korna hade sommarbete i Hagen och mjölkade på betesplatsen. Hö skördades på alla tänkbara ställen som kompletterades med lövkärvar som torkades till vinterfoder. På vintrarna körde morfar ut virke åt olika skogsägare med Dockan som var en liten nordsvensk nästan svart märr.

Morfar tillverkade även träskor till barnen. Mamma har berättat att de gick i träskor och hemstickade strumpor i snön till skolan i Karstorp, en enkel väg på cirka 4 km. Barnen fick sitta blöta i skolan och kläderna fick självtorka.

Mormor måste ha haft en väldig arbetsbörda, så stort hushåll och ingen brunn vid huset. Vattnet till djuren, hushållet och till tvätt fick bäras från en källa i skogen. Dessutom skulle hon hålla varmt inomhus vintertid, som säkert var svårt med öppen spis och otätt. Eftersom morfar var borta på arbete med skogskörslor fick mormor sköta allt hemmavid. Det måste ha varit långa arbetsdagar. Djuren skulle utfodras, korna mjölkas och alla skulle ha frukost. Hon skulle se till att barnen kom iväg till skolan, hela och rena med matsäck. Sedan tog bäddning, disk, städning, bakning och matlagning vid. Det skulle tvättas, strykas, manglas, lappas, sys och stickas. Tvätten kokades utomhus i en järngryta och mangling gjordes kring en mangelrulle med klapprä på slagbordet i köket.

Så länge barnens farmor levde fick nog mormor Ida lite hjälp inne med barnpassning och lättare göromål. Berta har berättat att brunnen grävdes 1932 på initiativ av sönerna Ture och Lennart, som tillsammans med Alexander gjorde detta enorma jobb. Brunnen är en djup stenlagd brunn. Det måste ha varit ett vågat företag att med stenhugger vinnas upp grus, sand och sten och sedan stensätta den ända upp från detta djup. Då detta var gjort hade de fått det finaste, godaste vatten och alla var så stolta och glada. Vilken lättnad för mormor att slippa bära vatten nerifrån källan i skogen.

Åren gick, Alexanders syster Ingrid kom hem från Danmark och fick även hon bo hos dem. Hur länge vet jag inte, men det var under den perioden som hon blev bekant med P. A. Carlsson. Per var bror till Peter Olssons fru Ida som då bodde på Hermans torp (en bit ifrån Alexanders). De gifte sig och bosatte sig uti Pukaberg i detta hus.

Framför sitt hus står P.A. Carlsson

Det var från början en liten gård. Jag minns den lilla ladugården och vedboden utanför staketet. Farbror Carlsson stod där och sågade björkved med bågsåg och klöv sen upp den till tork i stora högar. Han sågade även skolans ved i Karstorp en period. Han gjorde många hantverk såsom ramar,

skrin, pigtittare, speglar i olika storlekar och modeller, duvor m.m. Han målade själv sina alster i olika färger. Vi tyckte de var så fina.

Här är ett par exempel på hans arbeten

Faster Ingrid sydde lapptäcken och virkade dukar i mängder. Hon hade en bordssymaskin som hon vevade för hand. Det satt en vit stor knopp på hjulet som hon drog runt. Jag tror att den kom från Danmark.

Även om hon inte hade någon järnspis kunde hon baka de godaste kakor i stora

bakugnen berättade mamma. Maten lagades på en trefot över öppen glöd. Vatten hämtades i brunnen och vattnet stod i en emaljerad hink i köket. Jag minns ytterdörren. Den var enkel med bara en klinka till lås. På vintern frös vattnet i köket! De bodde mest i kammaren där var det en öppen spis och deras sovplatser med bord och två stolar. En klocka som kunde spela "Du gamla du fria." Den bad jag alltid att få lyssna på när vi var där.

På somrarna kom de ofta gående hem till Alexander och Ida. Faster Ingrid var så glad åt barn. Hon var så snäll. Jag har många minnen av då jag sprang nerför backen i gatan och mötte dem. Hon kramade om mej och sa: "Hej på dej lilla "Majijan" och så fick jag en karamell, "Kungen av Danmark" eller en polkagris ur en liten karamellpåse som hon köpt i affärn i Karstorp. Hon hade en fin börs. Den var klädd utanpå med små, små pärlor och hade silverspänne. Vad jag tyckte att den var fin! Faster Ingrid gick bort 1946 eller 1947 och farbror Carlsson senare.

Nu har jag berättat lite om vad jag minns – om faster Ingrid och P.A. Carlsson. Ingrid var min morfar Alexanders syster.

Minnen Marianne Hellman

Morfar Alexander hade flera syskon. Han var nummer 6 i en barnaskara på 9. Ingrid var nummer 3.

1. Sven Gustav född 3 mars 1860
2. Carl Peter född 25 januari 1863
3. Ingrid Maria född 30 januari 1866 (barn Frans August f. 30 september 1890). Frans dotter Irma Mårtensson hade denna stuga till sommarbostad i många år
4. Avelina född 8 december 1869
5. Clara född 7 augusti 1872 (Stockholm)
6. Alexander född 17 augusti 1875 (död 19 januari 1961 i hemmet)
7. Emelie född 19 januari 1877
8. Hilda född 8 juni 1878
9. Otto Alfred född 8 november 1881 (Karlskrona, Alsjöholm)

I slutet på 1940-talet fanns det många ställen på trakten som var bebodda. Nedanför morfars och mormors torp bodde Emma Niklasson med söner Gustav och Erik Elovsson. Svea och Kalle hette de övriga barnen som var gifta och bodde kvar i Pukaberg. Stugan låg uppe på backen och tittade man ner över åkrarna såg man en liten göl som vi ofta gick till. Sture Vittenberg blev näste ägare. Det kan ha varit på 1950-1960-talet.

En annan granne var Petter Nilsson. Hans hustru Kristina var död. Det blev så att en man som hette Gustav Karlsson flyttade in till Petter. Jag minns dem också. Gustav hade en grammofon som han drog upp med en vev. Han spelade gamla skivor och ljudet kom ut ur en stor tratt. Denne man var blind och därför kallades han Blind-Gustav. Både Petter och Gustav kom till Solgården i Påryd. Mamma och jag hälsade på dem där ibland. Husen är borta och skogen tog över. Under 2000-talets början har tillochmed en avverkning gjorts.

Petter och Kristina Nilsson framför sin stuga

På vägen mot Mosjön bodde Herman och Selma Andersson i en röd stuga, också ett torp.

De hade barnen Valborg, Vega, Alfons, Stig, Åke, Rune och Nore. Bara Alfons bodde hemma då. Sonen Alfons övertog stället efter föräldrarnas bortgång. Ägare innan Herman Andersson var Ida och Peter Olsson som hade söner Nisse och Rickard.

Rickard och Ture framför "Hermans" hus.

Herman och Selma Anderssons röda stuga fotograferad 2012 med uthuset i förgrunden

www.hembygd.se/oskars/ under Oskarsboken

*Stöd hembygdsföreningens
dokumentationsarbete genom att
sätta in ett bidrag på vårt bankgiro:*

285-7498

Oskars Hembygdsförening